

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. március 10

Csütörtök.

XXIII. évfolyam. 20. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések díja előre fizetendő.

A szabadelvűpárt szervezkedése.

Kézdivásárhely, március 8.

A politikában nincsen károsabb dolog, mint a halogatás. És az akció sikerére nézve nincsen veszedelmesebb, mint a szervezatlenség.

Mindent a maga idején, azaz: a mig nem késő, a mig mások meg nem előznek. Idejében kell a talajt megmivelní, előkészíteni, mert akkor a termés biztosabb, áldáshozóbb.

Sohasem szabad Tató Páluskodni. Aki előbb fog a munkájához, az előbb is fogja elvégezni azt.

Régi igazságok ezek, melyek sehozá, semerre nem illenek jobban, mint épen a politikai akciókra.

Am azí sem kell bizonyítgatni, hogy az idején végzett munkához sehol sem szükségesebb nagyobb mértékben a tervszerűség, a szervezetség, a jóelőre elkészülés, mint a politikában, melynek esélyei kiszámíthatatlanok, véletlenek és akárhány-szor meglepőek a végeredményben.

Egy-egy váratlan esemény, sőt ötlet is, végzetes fordulatot idézhet elő számításainkban s épen ezért jókor el készülni, hogy az eshetőségeknek ne essék áldozatul a legmagasztosabb eszme is.

Aki jobban megmunkálja a talajt, annak gazdagabb áldást hoz a föld. Aki kiirtja a dudvát, a gyomot, a perjét: annak dusabb az aratása.

Nehéz viszonyokat élünk a politika terén. Számot kell vetnünk, a jelennek, de a jövővel is.

A szabadelvű eszmék elposványosodását nem szabad megengednünk.

A politikai vigékedésnek végét kell szakítanunk. A mely párt letér az elvek teréről, a mely párt vezérei nem riadnak vissza a legveszedelmesebb szocialista, sőt anarkista tanok hirdetésétől, csak hogy a célt elérjék: annak a pártnak a székelységben nem szabad élet-magra kapnia. Nem szabad megengednünk, hogy a székelység eddig tiszta erkölceit meggondolatlan, könnyelmű egyedek tönkre tegyék. Az illyefalvi választás szomorú adatokat hozott napvilágra, melyek kétszeresen hazafias és erkölcsi kötelességünk ké teszik, hogy igyekezzünk a székel népét megmenteni a politikai elzúllástól.

Nem szabad megengednünk, hogy anarkista eszmékkel bolondítsák meg a még romlatlan székel népet.

Ebből a célból mielőbb szervezkednünk kell. Mielőbb szervezkednünk kell

az önzeilen hazafias eszmék szolgálatában álló szabadelvűpártot az egész székel földön. Szervezni, újra kell szervezni Háromszékelvármegyében is választókerületenként ahelyiszabadelvűpártokat. A k.-járásiorbai-járási, berecki, k.-vásárhelyi helyiszabadelvűpártokat, a melyek már régen nem adtak életjelt magukról, újra össze kell hívni, a végrehajtó-bizottságokat meg kell alakítani s föl kell venni a komoly, hazafias küzdelmet, addig, amíg a ferde irányzat, a szocialista, sőt anarkista szellem rabjául nem ejti a tiszta hazafias gondolkodású székel választó polgárságot. A pártok elnökségei vegyék komolyan fontolóra az itt elmondottakat, ne habozzanak, ne késlekedjenek, hanem tegyék meg az újra szervezéshez szükséges intézkedéseket, mielőbb teljes lelkesedéssel, mert régen nem volt oly nagy szükség az egységes tömörülésre, odaadó hazafias munkára, mint jelenben, midőn oly komor felhők borítják politikai életünk látáshatárát. Szervezkedjünk, hogy tudjuk ellensúlyozni az ellenáramlatot, hogy diadalnaskodjék az ügy, melyet magyar liberálizmusnak nevezünk. Szervezkedjünk, mig nem késő, mert nem tudjuk, hogy a közel jövő mit rejt méhében; s szervezkedjünk, hogy bármi jöjjön is, ne találjon készületlenül.

A király személye körüli miniszter. A hivatalos lap vasárnapi száma közli Khuen-Héderváry Karoly grófnak a király személye körüli miniszterre való kinevezését. Az erre vonatkozó királyi kézirat így hangzik:

„Kedves Gróf Khuen-Héderváry! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt Személyem körüli magyar miniszternek mé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1904. évi március hó 3 án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.”

Az új miniszter hétfőn Tisza miniszterelnök és Gf. Festetics Tasziló zászlós ur jelenlétében le tette az esküt a király kezébe.

Az illyefalvi képviselő választás, mint ez a választás napján előre is látható volt: a szabadelvűpárt győzelmével végződött. Hiába volt az ellenzék minden igyekezete: a választók nagyobb többségét nem lehetett meggyőződéséről eltéríteni: Szentkereszty Béla báró, a szabadelvűpárt jelöltje 600 szavazattal, Nagy György függetlenségi jelölt 506 szavazatával szemben, tehát 94 szótöbbséggel megválasztott az illyefalvi kerület országgyűlési képviselőjévé. Ez a többség még nagyobb lett volna, de a szabadelvűpárti választók, az ellenzék megfélemlítő eljárásai miatt tartózkodott a választástól. Az új képviselőnek a mandátumot másnap Bogdán Arthur vezetése alatt tekintélyes küldöttség adta át. A küldöttség vezetője és szónoka Bogdán Arthur választási elnök volt, aki szép beszéd kíséretében kívánt szerencsét az új képviselőnek. Báró Szentkereszty Béla meghatva válaszolt az üdvözlésre, s biztosította

a küldöttséget arról, hogy a kerület érdekeit mindig szíven fogja hordozni, s legfőbb kötelességének ismeri a székel répért dolgozni. A deputációt vendégül látta a képviselő, s a kedélyes lakomán számos pohárköszöntő hangzott el. Ezek között első sorban gróf Tisza István miniszterelnökre, akit Imreh Albert, az illyefalvi szabadelvűpárt elnökének indítványára megleghangu táviratban üdvözöltek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház márc. 5-iki ülésén Perozel Dezső elnökölt.

Napirend előtt elnök bejelentette gr. Tisza István miniszterelnök indítványát a házszabály-revizióra vonatkozólag.

Az ellenzék követelte az indítvány felolvasását, amit az elnök azonban nem teljesíthetett, miután az indítvány nem volt nála. Rövid idő múlva a folyósóról gróf Tiszától elhozták azt és akkor felolvastatta.

Az indítvány felolvasását az ellenzék óriási zajjal és lármával fogadta. A gyalázat, gazság kifejezéseket szakadatlanul kiabálták a felolvasás alatt, végül zárt üléssel fenyegetőztek.

Ezek után áttértek a napirend tárgyalására, az ujonejavaslatra.

Várady Károly, Molnár Jenő és Lengyel Zoltán beszéde után interpellációk következtek, a mire az ülés véget ért.

Márc. 7-én a képviselőház Báró Feilitsh Artur elnökle alatt tartott ülésében elnök bemutatta a Gróf Khuen Héderváry Károlynak ö Felsége a király személye körüli miniszterre történt kinevezéséről szóló királyi leiratot.

A leirat felolvasása után Ugron Gábor felszólalván, ellenzi, hogy a kinevezésről szóló kéziratot a Ház tudomásul vegye; Ugron támogatták Holló Lajos, Lengyel Zoltán, kik után Hieronymi miniszter beszélt, kijelentve, hogy a kinevezés felségjog s így azt tudomásul kell venni. Plósz igazságügyminiszter is ezen értelemben szólalván fel, a Ház többsége a kinevezést tudomásul vette.

Zilah városnak a Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítása iránti kérése került ezután tárgyalásra. Lengyel Zoltán s mások felszólalása után a kérvény bizottsághoz utasítása iránt másnapra szavazást tettek ki.

Ezután Rakovszky István támadta Tisza miniszterelnököt házszabálymódosítási indítványáért.

Végül Lovász Márton interpellált a mozgósítás ügyében.

Nyíri honvédelmi miniszter kijelentette válaszában, hogy a mozgósításról terjesztett hír koholmány.

A házszabályok módosításához.

A parlamentben garázdálkodó obstrukció — úgy tetszik — mefisztofeleszi származású: az az erő mozgatja, mely „mindig a rosszat akarja és mindig jót művel.” A mi rosszat a nemzetnek okozott, Tisza István gróf egy éles beszédben mind a szemére vetette. És most mindezt a rosszat arra fogják felhasználni, hogy a nemzet számára megteremtsék a most legfontosabb jót: az okos, vagy mondjuk jobban, — a nemzet méltóságának megfelelő házszabályokat. Éppen rombolásai által bizonyította be az obstrukció, mily elkerülhetetlenül szükséges a házszabályok módosítása. Azt hitte az obstrukció, hogy a vesze-

delemmel teljes helyzetét, mely kívülről állt be, a sürgős szükségét és kényszerűségét, mely szerint Magyarország gazdasági fejlődését kereskedelmi szerződések által biztosítani kell, arra használhatja fel, hogy hatalmát oly szilárdan mint csak lehet megalapítja, hogy akaratát mindenben keresztülvieszi, ott is, hol annak keresztülvitele a magyar állam megsemmisülése lenne. És éppen ezek a körülmények fordulnak ma teljes erővel az obstrukció ellen, mert éppen a viszonyok miatt belátja a nemzet, hogy mily lelkiismeretlenül viseli magát az ország java ellen az a pár egyén, a ki oly makacsul folytatja az obstrukciót.

Persze szállonganak hírek arról, hogy az obstrukció a miniszterelnök utolsó nagy beszéde folytán és mert sem a Kossuth párt, sem Apponyi gróf disszidensei nem akarják segíteni, végkép megpuhult s most egyszerre engedni akar. Kár lenne. És ezt a leszerelést nem is lenne szabad feltétlenül elfogadni, mert ezzel azt a látszatot nyerne az obstrukció, hogy valóban tőle függ, valjon béke vagy háboru uralkodjék-e a parlamentben, hogy egyedül az ő kezében van, hogy az államigazgatás menetét megakassza, vagy teljesen megbénítsa. Nem szabad tovább is az obstrukció tetszésétől függni, hogy neki alkalmasnak látszó bármely alkalommal újra kezdje régi eljárását. A többségnek nem szabad engednie, hogy ismét semmiségekkel főzzék le, mint akkor, mikor Széll Kálmán állította helyre a parlamenti pártok közt a békét. Ama felületes megállapodások következményei a legszomorubb módon mutatkoztak és minél számosabbak s nehezebbek a feladatok, melyeket a magyar törvényhozásnak immár a legsürgősebben meg kell oldania, annál kevésbé szabad ily következmények visszatérésére a lehetőséget megadni. Csak akkor, ha az obstrukció le van győzve, csak akkor, ha belátja, hogy nem ő, hanem a többség az ur a parlamentben, — csak ekkor lesz adva a helyzet arra, — hogy a házszabályok tartós reformját létesítsék. „Tartsa az ördögöt jó erősen, a ki nek a kezében van, — mert másodszor nem fogja őt megfogni.”

A miniszterelnök indítványa szó szerint a következő:

Tekintve, hogy a jelenleg érvényben álló házszabályok a képviselőház egy része által rendszeresen ügött obstrukció által előidézett változott helyzetben céljuknak többé meg nem felelnek és azok további fentartása a nemzet legszentebb érdekeit és magát az alkotmányt is végveszélyre fenyegeti, minél fogva egy oly szerves házszabály-reform megalkotása, mely a szólásszabadság sértetlen megóvása mellett a képviselőháznak rendjét, méltóságát és munkaképességét biztosítsa, égetően sürgős szükségét képez, tekintve másrészt, hogy ugy magának ezen házszabály-reformnak keresztülvitele, mint az állam mindennapi szükségleteinek kielégítését célzó

s az ország mérhetlen kárára elintézetlenül feltorlódtott törvényjavaslatok gyors letárgyalása s ezáltal összes alkotmányjogi és közgazdasági viszonyunknak a fenyegető anarkiából való megmentése csak úgy remélhető, ha a létező házszabályoknak ezen célból ideiglenes hatálylyal bíró rendkívüli intézkedésekkel való kiegészítése után a nemzeti akarat gyors érvényesülése biztosítható, a következő indítványt adom be:

Határozza el a Ház, miszerint az 1903. és 1904. évi indemnitási, költségvetési és ujoncemegajánlasi, valamint az ujonclétszám változatlan megállapítására vonatkozó javaslatok, továbbá az ország pénzügyi és közgazdasági viszonyainak egy évnél hosszabb időre nem terjedhető ideiglenes rendezését célzó törvényjavaslatok és a megalkotandó új házszabályok, mely azonban a törvényjavaslatok érdemleges tárgyalására vonatkozólag a klotürt nem hozhatja be, letárgyalásának tartamára, de legfeljebb egy évig terjedő hatálylyal a létező házszabályok akként egészítetnek ki, illetve módosítottak, hogy az elnöki előterjesztések tárgyában s a benyújtott törvényjavaslatok előzetes tárgyalását illetőleg a Ház legfeljebb két szónok meghallgatása után egyszerű szavazással dönt és ez alkalommal a törvényjavaslat előzetes tárgyalásával megbízott bizottságnak jelentésének beadására záros határidőt tűzhet ki az egyes javaslatok tárgyalásának megkezdésekor, vagy azok tárgyalása közben ötven képviselőnek az elnökhöz írásban beadott indítványára vita nélkül egyszerű szavazással meghatározhatja. Tehát vita nélkül egyszerű szavazással meghatározhatja az azok letárgyalására szánt időt, melynek letelte után további tanácskozásnak vagy bármely kérdés közbevetésének helye nincs. Az összes határozatok vita nélkül, egyszerű szavazással és a 228. szakasz 4., valamint a 230. szakasz második bekezdésének hatályon kívül helyezése mellett, hozatnak meg (a harmadszori megszavazás nyomában a részletekben való elfogadás után foganatosítandó) és az ülés el nem osztható, míg a javaslat részleteiben is el nem fogadtatott. A 203. szakasz utolsó bekezdése hatályát veszti. Minden ülés a napirendre tűzött javaslat tárgyalásával veszi kezdetét, e tárgyalás semmiféle okból és címen a napirend tárgyalására szánt idő letelte előtt meg nem szakítható és a 196., 197., 204. és 206. szakaszokban körülírt teendők ezen idő letelte után az ülés végén intézendők el, a 207. és 223. szakaszoknak a tárgytól való eltérés kérésére, valamint a zárt ülés megtartására vonatkozó határozmány i hatályon kívül helyeztetnek. Az elnök a 215. és 226. szakaszok alapján való felszólalást — ha ilyen felszólalások az idő kihúzása céljából történnek — egyáltalán megtilthatja, végre amennyiben a 255. szakaszban említett rendzavarás, valamint az elnök elleni engedetlenség egyéb eseteiben azonnali intézkedés szüksége forog fenn, az elnök azt, vagy azo-

kat, aki vagy akik a rendzavarást vagy engedetlenséget folytatják, az ülésből kitiltja s ezen határozatát, valamint a Háznak a mentelmi bizottság javaslata alapján hozott kizárási határozatait foganatosítani tartozik, egyuttal az ügyet a mentelmi bizottsághoz teszi át, melynek a 255. szakaszban körülírt rendszabályoknak a rendzavarókra és engedetlenkedőkre való alkalmazására célzó indítványa a Ház legközelebbi ülésében a bizottság többségi s esetleg kisebbségi előadójának meghallgatása után vita nélkül, egyszerű szavazással döntendő el.

Adományok a kézdívasárhelyi r. k. főgimnázium javára.

Kisegítő Takarékpénztár Igazgatósága 400 K., Fejér Károly kir. járásbíró 120 K., Császár Pál, Ifj. Kovács János takarékp. igazgató, Dr. Sinkovits Aurel ezredorvos, Dr. Szentpétery Bálint orvostanár, Dr. Vargha Béla ügyvéd 40—40 K., Turóczy István 20 K., Intze István és Ifj. Jancsó Mózes nyomdajelöltes 10—10 K. Összesen 760 K.

Fogadják a t. adományozók a főtanhatóság nevében hálás köszönetet.

Kézdívasárhely, 1904. március hó 9 én.

Hassák Vidor,
főgimn. igazgató.

NAPI HIREK.

— **Áthelyezés.** Az igazságügy miniszter Antonya János kézdívasárhelyi kir. törvényszéki irnokot Tordára, Szeidelhofer Ferencz tordai törvényszéki irnokot Kézdívasárhelyre áthelyezte.

— **Kitüntetés.** Uzoni Virág József m. kir. fővámszedő, a predeali m. kir. fővámbivatal derék főnökét a román király a román korona rend lovagkeresztjével tüntette ki. Az érdemkeresztet Szent Bálint kir. tanácsos pénzügyigazgató folyó hó 6-án nagyszámu közönség jelenlétében adta át ünnepélyesen szép beszéd kíséretében a kitűnő tisztviselőnek, kinek, mint megyénk szülöttjének, mi is szívósen gratulálunk ez alkalomból.

— **Az E. M. K. E. közgyűlése Kézdívasárhelyen.** Régi óhaja teljesedik városunk intelligens társadalmának, midőn ez évben végre kebelében láthatja vendégül szűkebb hazarészünk kultúrájának legerősebb támaszát, leghibebb terjesztőjét: az Erdélyrészi Magyar Közmívelődési Egyesületet. Eddig csupán alkalmas helyiség hiányán mult, hogy városunk nem részesülhetett e megtisztelő szerencsében; most azonban a Vigadó elkészülvén s rendeltetésének átadatván, megérkezett a kedvező alkalom, hogy intelligens társadalmunk lerója vendégszerető kötelességét a tekintélyes egyesülettel szemben s

T Á R G A.

A szerelem utja.

Ha távol is, ha néha is,
És kívül hidegen
Látlak ma még, de itt belül
Te nem vagy idegen,

Oly édes és oly kin-teli
És oly titokzatos
Az ut, a mely két hű szívet
A révben összehoz.

S a míg tövist az ördögök
Szórnak rá, az alatt
Virággal hintik angyalok
Te-hozzád utamat!

Haan Béla.

Igazi halál.

Más haláltól fél,
Én meg az életől,
Szenvedést, bánatot
Hozó, bus évektől.

Ami szépet nyujhat
Nyujtotta az élet.
De elmúlt a tavasz
És egyszerre tél lett.

S élni kell tovább is
Dideregve, árván,
Mint Dérütött virág
Hervadozó szarán.

Gyönyört, boldogságot
Már nem is remélni,
Mindent eltemetve
Mégis tovább élni.

Élni és győtrődni
Epedéstől, vágytól.
Égni olthatatlan
Kinos szomjúságtól.

S egyre rá gondolni
Mi elmúlt örökre,
Boldog ifjúságra
Csókos gyönyörökre.

Rá gondolni s aztán
Emelt fővel járni —
Mintha az életől
Lenne még mit várni.

Ez a kinok kinja:
Hazudni, hogy élünk —
S csak magunknak tudni,
Hogy örökre végünk.

Dr. Vértessy Gyula.

Az albinizmusról.

Albinóknak azokat az embereket nevezik, a kiknek a bőrből, hajából és szeméből hiányzik a festék. A bőrük tejfehér vagy halvány rózsaszínű, hajuk, szakáluk, mint a len vagy a kender, a szemüknek szivárványhártyája rózsás, a pupillái élénk pirosak, a pillái szintelenek. Az albinók bőre és szőre a vegyi elemzés szerint egy csöpp vasat sem tartalmaz, holott a szőke, de kivált a barna emberben sok a vastartalmu festék.

Leggyakoribb az albinizmus a négerek közt. Vagyis a fehér — ha nem is a fehérre mosott — szerencsén nem pusztán legenda. Képzeltet, milyen kellemetlen meglepetés a néger anyára és — apára, ha a várt csokoládészínű magzat helyett átlátszó tejfehérbőrű négerke jön a világra. Nem csoda, hogy az afrikai betschuanok az ilyet egyszerűen halálra ítélnek, a ceiloniak pedig az erdőbe teszik ki. Némely helyütt a feketebőrű uralkodónál albinó tölti be az udvari bolond állását és e minőségében nagy befolyásra tesz szert.

így már publikálhatjuk is, hogy ez év pünkösdi harmadnapján városunkban leendő az E. M. K. E. közgyűlése. E tárgyban az első bizalmas értekezlet f. hó 8-án délelőtt volt a városház dísztermében Dr. Török Andor polgármester elnöklésével, a hol lelkesedéssel határozták el az E. M. K. E. vendégül látását. Ez értekezlet folyamánként pénteken d. e. már városunk képviselőtestülete is megfogja alkotni meghívó határozatát. Anapokban lesz egy nagyobb körű értekezlet, melyen a nagy rendező-bizottság alakul meg, hogy aztán az E. M. K. E. magasabb hivatásához a kis városunk székely vendégszeretetéről ismeretes jóhírnévhez méltóan munkába vegye az előkészületeket, melyből — hisszük — városunk minden hazafias gondolkodású polgára ki fogja venni részét.

— **Március 15 ikét Kézdivásárhelyen** az idén is a nagy naphoz méltó fényvel fogják megünnepelni. Délelőtt az összes iskolák ünnepelnek; ugyanekkor lesz az „Iparos Ifjúsági Egyesület” ünnepélye is; délután lesz a Kaszinó s a 48-as kör ünnepélye, melyen városunk egész társadalmára részt veendő. A polgári leányiskola Önképző-köre által délelőtt 9 órakor a tornacsarnokban a következő műsorral fogja megtartani ünnepélyét: 1. Szózat, éneklje az ifjúsági énekkar. 2. Az ünnepélyt megnyitja: Balázs Márton igazgató. 3. Emlékezés 1848. március 15-re, irta és előadja: Vajna Erzsébet IV. oszt. tanuló. 4. „Köszönetek koszorúja”, irta: Erdélyi Zoltán, szavalja: Császár Katinka II. oszt. tanuló. 5. Kuruc nótákat énekel az ifjúsági énekkar. 6. „A szabadságról”, Prém Józseftől, szavalja: Jakab Erzsébet IV. oszt. tanuló. 7. Kuruc nótákat cimbalmon előad: Welreiter Erzsébet IV. oszt. tanuló. 8. „A szabadság ünnepén”, irta: Illyés Bálint, szavalja: Deák Mariska IV. oszt. tanuló. 9. Hunyadi induló, éneklje az énekkar. 10. Az ünnepély bejárása.

— **Képviselőtestületi gyűlés.** Kézdivásárhely város képviselőtestülete március 11-én d. e. 10 órakor Dr. Török Andor polgármester elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést fog tartani, melynek egyik fontos tárgya lesz az E. M. K. E. meghívása az idei közgyűlésnek városunkban való megtartására. A közgyűlés — hisszük — lelkesedéssel fog hozzájárulni a polgármester és tanács ezen irányú hazafias lelkesedéséhez.

— **Székely gazdák segélyezése.** A földmívelési miniszter — a „Kézdivásárhelyi vidéki gazdasági egyesület”-nek 2—3000 gyümölcsfa esetét adományozott, hogy azt gyümölcsésszettel foglalkozó székely gazdák közt, működése területén ossza ki. Erről a napokban értesítette a gazd. egyesületet a székely kirendeltség nevében Kóos Mihály miniszteri titkár. A eseteteket még Darányi miniszter ígérte volt meg Kézdivásárhelyen székelyföldi látogatása alkalmából.

— **Lelkész-jelölés.** A kézdivásárhelyi ev. ref. tekintélyes egyházközség hívei múlt vasárnap délelőtt tartott értekezletükön egyhangulag megállapították, hogy a Székely János lelkész nyugalmába helyezésével megüresedett egyik rendes lelkészi állásra — a mint már előzetesen jeleztük is — Czirmai Zoltán közvárári papot fogják meghívni. A meghívás ellen csupán egyetlen hang emelkedett.

— **Visszaélés a honi iparral.** Az E. M. K. E. tudomására hozza a közönségnek, s erről a m. kir. kereskedelemügyi minisztert, az ország összes kereskedelmi és iparkamaráit, valamint a magyar vas-kereskedőket, gazdasági egyesületeket már értesítette, hogy Franz de Paul Schrockenfux in Rössleithen bei Hindischgarsten osztrák kaszagyáros cég kaszáira az E. M. K. E. betűket a magyar fogyasztó közönség megtévesztésére, visszaélésként az egyesület tudta és beleegyezése nélkül irattak, s ez ellen az egyesület a leghatározottabban tiltakozik. Ez alkalommal tájékoztatja az E. M. K. E. a hazafias közönséget, hogy az egyesület csak olyan honi, verseny nélkül álló, vagy óriási versenynyel küzdő gyáraknak adja oda nevét s ezzel erkölcsi támogatását, melyeknek minden izütkében honi voltáról szigorú és állandó vizsgálat után meggyőződött, s melyeket szerződéssel állandóan ellenőriz. Az egyesület célja ez eljárásnál nem anyagi haszonszerzés, mert a gyár kedvezőtlen üzeme esetén a zárlatokra nem reflektál, hanem mintegy patentolása annak, hogy a fogyasztó közönség meg legyen győződve felőle, mikép az illető áru ellenőrzés mellett feldolgozott valóban honi iparcikk. Minthogy pedig az államhatalom ily irányban intézkedéseket nem tesz, s illetve megkeresésünkre kijelentette, hogy nem tehet, a társadalom volt kénytelen erre a nehéz és felelős szerepre is vállalkozni. Az E. M. K. E.-nek pedig alapszabályainál fogva, úgy is, mint az Erdélyi Iparpártoló Szövetség védnökének külföldi példák (pl. Schulverein Bund der Deutschen stb.) alapján erre a kötelességre is vállalkozni kellett.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magzükségletét Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **Országos gazdasági kongresszus.** A Nem-Okléves Gazdatisztok Országos Egyesülete vasárnap (febr. 28-án) Budapesten, a váci-utcai városháza tanaestermében Szilaha István orsz. képviselő elnöklése alatt választmányi ülést tartott. A felolvasott igazgatói jelentés szerint a Nem-Okléves Gazdatisztok Országos Egyesülete úgy vagyonban mint tagokban rohamosan gyarapodik, és pedig azért, mert az egyesület lelkes akcióit fejt ki az általa képviselt gazdasági osztály jövőbeli érdekei közül a merőben hibás törvény revíziójának legerélyesebb sürgetése, a nyugdíj- és segélyügy szervezése stb. által, jelenbeli érdekeit pedig különösen az állás-nélküliségnek mielőbbi alkalmatosságokba s hozzá: minden költség nélkül való juttatása által istápolja. A sok ezer magyar család elzűlésének megakadályozására vállalkozott egyesület ezen a legutóbbi választmányi ülésen is jeleit adta hivatottságának azzal, hogy Merza Márton igazgatója által indítványt tettett, a mely szerint az országos egyesület tiltakozik az O. M. G. E. által propagált, meglehetősen reakciós izű, s Bach-korszakra emlékeztető különleges „vizsga” szurrogátumos intézménye ellen, és a szerzett jogok tisztá elvének érvényt szerezni akaró országos gazdasági kongresszust hív össze Budapestre. Husvét-másodnapjára. Ezt az indítványt a választmány egyhangulag elfogadta és nyomban ki is küldte a szervező- és rendező-bizottságokat. A szerzett jogok megmentésére Magyarország összes gyakorlati gazdatisztai, és a szintén erősen érdekelt földbirtokosok és bérlek is fel fognak hivatni, hogy a kongresszus sulya a nagy magyar társadalmi érdeknek megfelelő legyen. A kongresszus védői tíz-ére az ország több kitűnőségét fogják felkérni.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa.

Kézdivásárhely, március 4.

A cukorrépa mívelése és annak értéke a gazdasági üzemben nem képezte még oly mérvben megbeszélés tárgyát az erdélyi gazdasági lapokban, mint a hogy ezen Erdélyben sokhelyt még kevésbé ismeretes kultúrnövény megédeklendő.

A cukorrépa nálunk még új kultúrnövény, melynek vetése és kezelési módja, habár már 1889 év óta, tehát már 15 éven keresztül termeltetik,

mégis igen sok kívánni valót hagy hátra, és a melynek mívelése még nem haladta túl a gyermek-éveket.

A cukorrépa rokonságban van a közönséges fehér céklával, vagyis a takarmánypépével s mint ismeretes kapás növény a gazdasági kultúrnövények között joggal a legfontosabb, mely hivatva van a gazdaság fellendülését előmozdítani.

A cukorrépa mint kapásnövény, mint általában az összes kapásnövények növényi idejük alatt kapáltnak és gondozzák, hogy a talaj a gyomtól megtisztítva, ezáltal az utána következő terményekre kedvező humust állítsunk elő.

A cukorrépa megfelelő mély talajmívelést igényel. Megfizeti a reá fordított trágyát megfelelő termései által, miud általában a kapásnövények és az említett körülmények összműködése által tehát olyan növény, melyet, ha nagyobb arányban termelünk, a gazdaság emelésére nem is sejtett előhaldást biztosít a községekben.

Egy pillantást vetve azon országok gazdaságaira, melyek már régebbi idő óta termelnek cukorrépát, a fenti állítás tényét bizonyítja a virágzó talajmívelés, virágzó marhatenyésztés, jó mód és gazdagság. Ezek az okok, illetve minden irányban megfelelő cukorrépa mívelésnek következményei.

Mi az előfeltétele a sikeres cukorrépa mívelésnek?

A cukorrépának sikeres míveléséhez tartozik elsősorban az alkalmas talaj kiválasztása, megfelelő mély, feltétlenül még ősszel teljesített szántási munkát, megfelelő időszaki trágyázás és mívelés (kapálás és egyezés vagy gyérités) mely munkálatoknak ismét feltétlenül a maga idején kell megtörténnie, hogy a termésre esetleg káros behatással ne legyenek.

A cukorrépának való alkalmas talaj a mélyrétegű, nem egészen könnyű és nem nagyon nehéz talaj, tehát egy humuszos, kissé mésztartalmu agyagtalaj, ugynevezett középtalaj, tehát oly talaj, mely árpatermelésre is alkalmas.

A hideg, vizes agyag, sovány homoktalaj, nedves vagy tarló nedvességben szenvedő igen humuszos, vagy tözeges talaj, a cukorrépa míveléshez nem alkalmas és éppen úgy minden a barázdát kedvezőtlenül befolyásoló altalaj, úgy mint a kavics, vagy át nem eresztő agyag a répa mívelésre egyáltalán rossz, mert itt a répa nem tud elég mélyen gyökeresedni lefelé s ez pedig a sikeres fejlődéshez elengedhetetlen feltétel.

Ballépések itt napirenden vannak, ennél fogva a termés eredményének többszöri dugába dőlése nem csoda. Magától értetődik, hogy ezen ballépések ne a cukorrépa terhére irassanak, mert a gazda tartozik felelősséggel érte, még akkor is, ha mindent elkövet, hogy azt a cukorrépára hárítsa és azt értékében lealacsonyítsa.

A talaj kiválasztása mellett még a megfelelő őszi szántás is nagy jelentőséggel bír. A fagy és a levegőnek nedves befolyása a talajra télen át, annak javítására; jobb és könnyebb megmunkálására tavasszal a vetés alkalmával roppant nagy befolyással vannak és minden gazda, ki az őszi szántást elmulasztja saját termése eredményének sokkal többet árt, mint a hogy azt sejtí, különösen, ha számba veszi, hogy a fagy és a levegő munkája nem kerül semmibe, sőt ellenkezőleg látható hasznót terem, úgy hogy a tavaszi munkálatokat játszva elvégezheti.

Fontos kérdés még a répa termelés sikeréhez az istállótrágyával való trágyázás, a műtrágyának megfelelő alkalmazása, melyeket itt bővebben nem fejtegetünk, annyit azonban megjegyeznünk, hogy ok-szerű trágyázás nélkül állandóan, ha műtrágyával is, ok-szerű répa mívelés nem lehetséges és nem is képzelhető.

A répa feltétlen korszerű mívelése, u. m.: annak kapálása, gyéritése, a talaj lazítása és tisztítása a gyomtól, éppen oly fontos intézkedések az eredményre vonatkozólag, mint a talaj kiválasztása és a talaj megmunkálása.

Sajnos, hogy a cukorrépának megfelelő ápolására oly kevés gondot fordítanak gazdánk. Ebből kifolyólag a termés eredménye és az abból elérendő haszon sem lesz ezután megfelelő.

Éppen a cukorrépa mívelés idejében, soha jóvá nem tehető hibát követ el a gazda a késői kapálással és gyéritéssel, a talajnak meg nem felelő lazításával és a gyomtól való nem megfelelő tisztításával, miáltal a répa növényében nagyon is visszamarad.

Az albinokról azt tartják, hogy ők, mint a macskafélék, a sötétben látnak. Ez nem felel meg az igazságnak. A ragadozók szemében sajátos fosforeszkáló réteg van, a tapetum, a melynek segítségével igen kis fényerejű fényforrást is észrevesznek. Az albinók szemében pedig még a rendes pigment is hiányzik és e miatt bántja őket a napfény, hogy erőnylagon jobban látnak félhomályban, például holdvilágnál. De még ekkor sem látnak olyan jól, mint a szőkek, barnák vagy a feketék.

Albinizmus előfordul az állatok közt is. Gadeau de Kerville 121 fajta emlőállatnál észlelte ezt a jelenséget. Leggyakoribb az eger, nyulak, tengeri malacok és patkányok között. De szőrnélküli fehérbőrű lovat is láttak már. Ritkább az albinizmus a madarak, kigyók és halak között.

Nincs igaza Henriot-nak, mikor a növényeknél előforduló chlorophyll-hiányt (a levélzöld foltos vagy teljes hiányát) albinizmusnak nevezi. A chlorophyll a növény vére, nem pedig pigmentje, annak hiánya tehát nem albinizmus, hanem vérszegénység.

A kertészek mesterségesen tenyésztik az ilyen fehérfoltos levelű növényeket, a melyek éppen tarkaságuknál fogva kedvelt dísznövények.

Az, hogy a talaj trágyázása vassal nem gyógyítja a növényzöld foltjait, nem bizonyítja, hogy azok nem vérszegénységből erednek. Hiszen akárhány vérszegény ember is van, a kit vassal meggyógyítani nem sikerül.

A. U.

Hirdetések.

Adler L. Jakab és Testvére

Bankbetéti Társaság

BRASSÓ.

Befizetett tőke: 800 000 korona.

Betéti társ: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapest.

Üzletköre:

Váltók leszámítolása legelőnyösebb kamattal, mellett.

Takarék-betétek átvétele előnyös kamatoztatásra. Felmondás nincs!

Értékpapírok vétel- és eladása napi árfolyamon.

Tőzsdei megbízások a budapesti vagy külföldi tőzsdéken a legelőnyösebben és legpontosabban teljesítést díjtalanul adunk.

Sorsjegyek eladása a legelőnyösebb feltétel mellett.

Kihuzott sorsjegyek és egyéb kisorsolt értékpapírok legelőnyösebb elszámolása (esedékség előtt is!)

Szelvények díjmentes beváltása.

Külföldi pénznemek vétele a legmagasabb áron, eladása legelőnyösebben.

Utalványok és hitellevelek kibocsátása valamennyi európai és tengerentúli piacra.

Előlegek adása értékpapírokra, az árfolyamhoz viszonyítva. Méréselt kamat.

Igérvények eladása minden húzáshoz.

Biztosítások átvétele értékpapírok kisorsolásából eredő árfolyamvesztés ellen.

Osztálysorsjegyek eladása eredeti árak mellett.

(26. 4—4.)

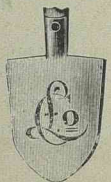
KÉT FIU

asztalos tanulónak azonnal felvétetik

Ifj. Jancsó Mózes

asztalos műhelyében

Kézdivásárhelyt.

**A világhírű erfurti vetemény
magvakról szóló legújabb**

**magyar kiadású
főmagárjegyzékünk**

kertek és mezők számára megjelent, melyet minden t. olvasónak ingyen és bérmentve megküldünk, és kérjük azt egy levelező lapon megrendelni.

Liebau & Co udvari szállítók, magtermesztők, mű- és kereskedelmi kertészek. **Erfurt 1.**

U.i. A vetemény magvak behozataláért nem kell vámot fizetni. Egy 5 kgos postacsomagnak a szállítási díja Magyarország bármely postaállomására csak 60 f. kerül. (17. 4—4.)

(31. 1—18.)

223—1904. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1903. évi V. 832/s. számú végzése következtében Dr. Herepei Iván ügyvéd által képviselt Kann és Heller budapesti cég javára, Brandenburg Jenő k.-vásárhelyi lakos ellen 1035 korona 79 fill. s járulékaik erejéig 1903. évi november hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1010 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: egy vas és ércből készült esztérga, gyalugép összes felszerelésekkel és egy fából készült hajtógép hajtósíjjal nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1904. évi V. 832/s. számú végzése folytán 1035 K. 79 f. tőkekö-

vetelés, ennek 1903. évi július hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltóidő és eddig összesen 90 K. 30 fill. biróilag már megállapított költségek erejéig, a kézdivásárhelyi városi piacon eselleg a helyszínen leendő esz-közlésére, 1904. évi március hó 15-ik n. d. u. 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenneloly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt K.-vásárhely, 1904. évi márc. hó 3. napján.

(32. 1—1.) **Manya Ágoston,**
kir. bírósági végrehajtó.

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előljáróságok részére úgy készpénzért, mint részletfizetésre kapható

butor raktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálósoba berendezés, ruha- és éjszakai szekrény, szalon- és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toaletti tükör, nád- és préselt ületű hajlított szék, ablak carnis, stb. melyeket a jelenleg ujonnan berendezett ASZTALOS MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készíttetek s olcsó árak mellett bocsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.